

JOURNALIST ROBERT KAPLAN

‘De war on terror

Met de 3.000ste dode Amerikaanse soldaat in Irak eindigde 2006 voor de VS-regering symbolisch desastreus. Nu in het nieuwe jaar de democraten het parlement controleren en de Iraq Study Group haar aanbevelingen heeft gedaan, is het uitkijken of er een begin aan het einde van de chaos komt. Journalist Robert Kaplan, die Bush nog adviseerde en voor de invasie was, blijft zijn sceptische zelf. En wijst en passant ook nog eens op talloze andere conflicthaarden. ‘Het zal mij niet verbazen dat Afghanistan eerder uiteenvalt dan Irak.’

DOOR JEROEN SCHUITEN

Onrustig schuifelt Robert Kaplan voor de deur van zijn pied-à-terre in het havenstadje Annapolis. Na een beleefde handdruk gaat de journalist, schrijver en sinds kort professor met grote stappen naar zijn zolderkamertje boven een lokale ontbijtent. Kaplan huist hier gedurende de dagen dat hij mariniers aan de Naval Academy bijpraat over de duistere hoeken van de wereld. De schaarse IKEA-inrichting doet in niets denken aan een man die zijn leven grotendeels in de helpepoelen van de wereld slijt.

Zonder retourticket, levend op drie dollar per dag en op zoek naar zijn journalistieke lotsbestemming trok een jonge Kaplan begin jaren tachtig de wereld in. Zijn kompas leidde hem naar de blinde vlekken op de wereldkaart die de reguliere pers links liet liggen. Vanuit Ethiopië schreef hij over de dramatische hongersnood. In Afghanistan verbleef hij aan de zijde van de moedjaheden terwijl Russische troepen het land terug naar het stenen tijdperk bombardeerden. Kaplans zoektocht naar de breuklijnen op aarde leidde hem vervolgens naar Joegoslavië. Hij schreef er *Balkan Ghost*, dat door veertien uitgeverij gewaigerd werd voordat het in 1993 op de planken verscheen. Kaplans naam werd gevestigd toen de oorlog in de Balkan uitbrak en president Clinton met zijn boek onder de arm gespot werd.

“De herindeling van de wereldkaart is nog maar net begonnen”, had Kaplan na de val van de muur voorspeld. Indrukwekkende reizen door Afrika en Oost-Europa werden beschreven in *The Ends of the Earth* en *Eastward of Tartary* en beloofden de wereld een lange lijst verschrikkingen. Terwijl critici graptten

op een atoomonderzeeër, en bezocht Amerikaanse militaire operaties in landen als Mali, Colombia en de Filipijnen. Kaplan lijkt op een zoektocht naar de juiste aanpak voor de lonkende nachtmerries die de wereld nog wakker gaan houden. Ongeduldig volgt hij de discussies rondom de Iraq Study Group. Hoewel Kaplan zich kan vinden in de conclusie van de commissie dat de situatie in Irak “ernstig en verslechterd” is, lijkt hij vooralsnog niet onder de indruk van de aanbevelingen.

Robert Kaplan: “Het rapport is zeer voorzichtig en geeft de regering veel ruimte. Het beveelt de terugtrekking aan van gevechtstroepen in de lente van 2008, maar alleen als de situatie dat toelaat. Er hangt een voorzichtig ‘cut and run’-gevoel om het rapport maar de details spreken dat tegen. Met de voorgestelde aantallen trainers en onder-

Verwacht iedereen te veel van dit rapport?

“Men ziet het als de steen van Rosetta, als een magische kogel. Het lijkt meer een politieke dekmantel, aangereikt door beide politieke kampen, waar de president zich achter kan verschuilen. Bush kan zijn beleid aanpassen zonder hypocriet te lijken, zonder een nederlaag toe te geven.

“Vergeet niet dat James Baker een vriend van de familie Bush is. Hij zal de president nooit vernederen. Daar komt bij dat Baker in resultaat geïnteresseerd is. Wil zijn rapport blijvende waarde krijgen dan moet het bruikbaar zijn voor de president. Als Baker te provocerend is, dan kan Bush zijn advies alleen maar terzijde leggen.”

Bush heeft altijd geroepen dat ‘zelfs als alleen zijn vrouw en hond hem nog steunen’ hij het karwei in Irak zal klaren. Is de president in staat de aanbevelingen van de Iraq Study Group te negeren?

“Onderschat zijn eigenwijsheid nooit. Hij kan de aanbevelingen negeren, maar kan dat naar buiten toe niet laten blijken. Er is te veel steun voor dit rapport in het Congres, dat zich achter de aanbevelingen zal scharen. Het moet in ieder geval lijken alsof de president bepaalde adviezen van het rapport overneemt.”

Uw boeken plaatsen conflicten veelal in een historische context. U waarschuwt leiders voor de publieke opinie die slecht in staat is onderscheid te maken tussen emoties en nationaal belang. Moet Bush wellicht zijn rug recht houden?

“Zolang de oorlog zo slecht verloopt kan Bush de publieke opinie niet langer meer negeren. Het publiek en ikzelf - en ik was een voorstander van de invasie in Irak - zijn niet zozeer bezorgd dat deze oorlog slecht verloopt, maar twijfelen vooral over de competentie van deze regering. Lincoln en Churchill ontsloegen de ene na de andere generaal. Deze president stuurt niet graag mensen weg. En als hij het doet is het te laat en de schade enorm. Men is bezorgd over zijn bekwaamheid.”

Amerikanen maken zich toch

zorgen over meer dan alleen de capaciteiten van hun president? Ze zien dagelijks de gruweligheden in Irak op de televisie.

“Klagen over de media is als klagen over het weer. In een mediawereld zijn 50 doden per dag een groot probleem. Dat is de realiteit. Saddam vermoordde in alle stilte 75 mensen per dag en dan tel ik de oorlog tegen Iran niet eens mee. Daar heeft niemand meer oog voor.”

Het is geen geheim dat u in 2001 een veel bekritiseerde uitnodiging van toenmalig staatssecretaris van Defensie Wolfowitz hebt aangenomen om mee te denken over de beste argumenten voor een invasie in Irak. Hoe kijkt u daar op terug?

“Ik heb maar aan één studiegroep deelgenomen. Het rare was dat wij een oorlog voorspelden die twee generaties zou duren. Zelfs als het Midden-Oosten over vijf jaar op orde blijkt - Iran is geneutraliseerd, Irak is stabiel, wie zien hervormingen in Saoedi-Arabië en Egypte en voortgang in het conflict tussen de Palestijnen en Israël - dan nog praat dat niet goed wat er gebeurd is. Zelfs als *neocons* over vijf jaar roepen, ‘zie je wel, het is allemaal goed gekomen’, dan slik ik het niet. Het rechtvaardigt niet de kosten van dit conflict. Ik ben nederig. ‘Het was een goed idee dat slecht werd uitgevoerd’, roepen sommigen. Misschien. Maar er ging onderweg zoveel fout dat ik me af vraag of het oorspronkelijke plan gebrekkelig was. Je moet eerlijk tegen jezelf zijn.”

U preekt een voorzichtig interventionistisch Amerikaans buitenlands beleid en hebt uw scepticisme tegenover wereldwijde democratisering nooit verborgen. Hoe belandde u in het kamp van een president met een agressief buitenlands beleid die democratisering als het antwoord op alle problemen in de wereld lijkt te zien?

“Het neoconservatieve argument voor de invasie heb ik nooit gesteund. Ik ben voor druk op landen als Saoedi-Arabië en Egypte om zo liberalisering in gang te zetten. Dat dergelijke regimes democratische verkiezingen moeten houden

is kortzichtig. Men durft niet toe te geven dat leiders als Moebarak en de koninklijke familie in Saoedi-Arabië moderner zijn dan het volk dat ze regeren. Het Westen wil dat niet horen.”

Uw steun voor de invasie wordt daardoor alleen maar onbegrijpelijk?

“Kijk, ik geloofde in de aanwezigheid van massavernietigingswapens. Beide politieke kampen leken overtuigd. Zelf wapeninspecteur David Kay riep in die dagen dat het regime zo brutaal was dat je wel het ergste moest geloven. Ik vond ook dat de positie van Amerikaanse troepen in Saoedi-Arabië onhoudbaar was.

“We waren in een kleinschalige oorlog met Irak verwikkeld. Piloten werden dagelijks beschoten over de *no-fly* zone. Het was duidelijk dat het olie-voor-voedselprogramma slecht functioneerde en door Saddam misbruikt werd om het Westen te beschuldigen van honderdduizenden doden onder ondervoede kinderen. Ingestelde sancties leken te falen. Saddam dreigde allerlei lucratieve contracten te tekenen met de Russen en Chinezen, en kon daardoor wellicht zijn wapenprogramma opnieuw opstarten.

“Ik kende Irak van eerdere bezoeken. Het leek op Stalins Rusland, of Ceaucescu's Roemenië. Irak was een extreme dictatuur en ik zag 9/11 als een politieke kans om dit probleem aan te pakken. (*mompelt*) Maar ik viel niet voor het ‘democratiseer het Midden-Oosten’-verhaal.”

Hoe dacht u dat de oorlog zou verlopen? U kende de duistere hoeken van de wereld, moerassen waarin menige supermacht was vastgelopen.

“In 2002 schreef ik dat we orde en gezag snel en fel moesten herstellen omdat sektarisch geweld en anarchie doemden. Ik bekritiseerde de evangelische drang om democratie op te dringen aan een land dat daar totaal geen ervaring mee had. Ik keek uit naar een verlichte dictator à la Musharraf.”

Is het Amerikaanse publiek tot de conclusie gekomen dat deze oorlog verloren is?

“Amerikanen hebben veel geduld getoond. Er zijn geen massale demonstraties geweest. Er heeft een gevoel dat aanpassingen noodzakelijk zijn, maar ik denk niet dat men Irak als verloren beschouwt. Wat ongelooflijk is omdat je zeer goed kunt redeneren dat het een verloren zaak is. Het Amerikaanse volk is taai. Misschien hebben ze tijdens de tussentijdse verkiezingen gesproken. De kiezer heeft de republikeinse partij flink gestraft. Wellicht zitten ze nu in de wachtkamer. Als de president de aanbevelingen van de Iraq Study Group negeert en het geweld niet afneemt, dan kun je in de lente op het thuisfront Vietnamachtige taferelen met enorme demonstraties verwachten.”

Terwijl Bush zich over Irak bezint gaf de baas van de inlichtingendienst CIA toe dat de taliban in Afghanistan waren herrezen en snel terrein wonnen. Britse officieren rapporteerden dat ze in de

Zelfs als het Midden-Oosten over vijf jaar op orde blijkt, dan nog praat dat niet goed wat er gebeurd is

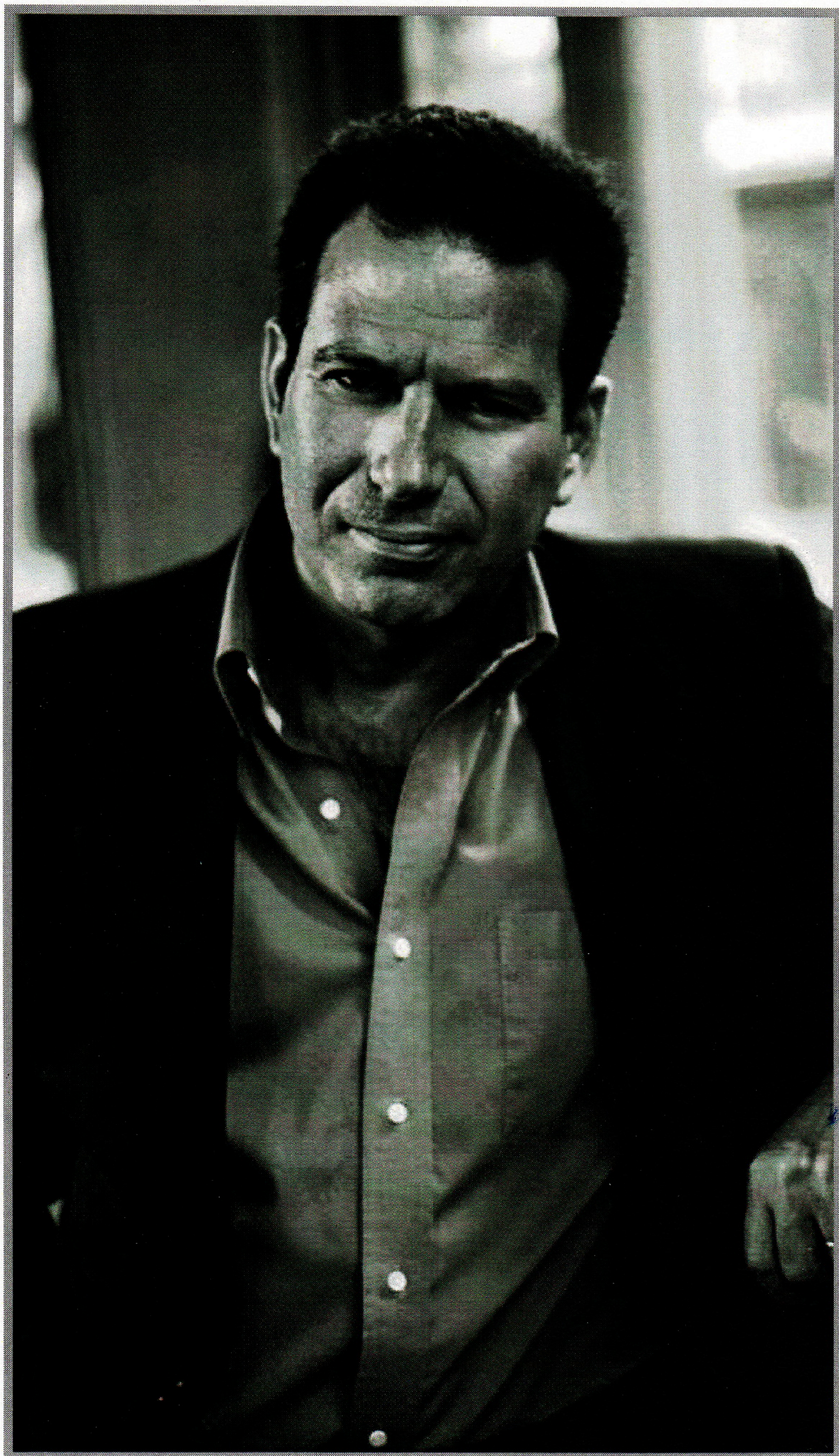
over zijn apocalyptische visie bleef Kaplan overtuigd dat Amerika's wereldbeeld niet overeenkwam met het dreigende onheil in de oorlogsbroedende helpepoelen in de wereld. Na de aanslagen op 11 september kregen zijn voorspellingen een beladen status. Boeken als *The Coming Anarchy* en *Warrior Politics* werden onmiddellijk bestsellers. Kaplan mocht president Bush bijpraten over de toestand in de wereld. In 2001 kreeg hij een geheime en omstrede uitnodiging van de toenmalige staatssecretaris van Defensie Paul Wolfowitz om, in Kaplans eigen woorden, “krachtige argumenten op te stellen voor een oorlog met Irak”.

Sinds 2002 trekt Kaplan zes maanden per jaar rond de wereld in de voetsporen van Amerikaanse legeronderdelen. Hij volgde Koerdische guerrilla's, vergezelde Amerikaanse mariniers tijdens hun dodelijke aanval op Fallujah, keerde terug naar Afghanistan, monsterte aan

steunend personeel zullen er in 2008 nog tienduizenden Amerikaanse militairen in Irak rondlopen. Die strategie is niet zonder risico's trouwens. Door 300.000 Iraakse militairen naar Amerikaanse standplaatsen op te leiden kon je wel eens 's werelds meest dodelijke etnische militie in het leven roepen.

“Het rapport staat ook open voor een tijdelijke toename van troepen in Irak. Dat doet me denken aan Thucydides en de Siciliaanse expeditie. Ook toen stuurde Athene steeds meer troepen terwijl de situatie in Sicilië verslechterde. Een serieuze nederlaag veranderde daardoor in een monumentale nederlaag. Meer soldaten in Irak kan enige rust brengen, maar dat is alleen zinnig als die tijd gebruikt wordt voor training, wederopbouw en furieuze diplomatie. Het is maar de vraag of we daar nog toe in staat zijn.”

is niet te winnen'

zwaarste gevechten sinds de Koreaanse oorlog verzeild geraakt zijn. De NAVO-strijdkrachten klagen over een verlamdend mandaat en tekortschietende mankracht en materieel. Ze staan oog in oog met onverzettelijke islamitische krijgers die u 25 jaar

Kaplan: 'Als de president de Iraq Study Group negeert en het geweld niet afneemt, dan kun je in de lente op het thuisfront Vietnamachtige taferelen verwachten.'

terug in uw boek *Soldiers of God* portretteerde.

"(breed grijnzend) Diegenen met wie ik toen optrok zijn nu dood of staan op de ten-most-wanted-lijst."

In een recente opiniebijdrage over Afghanistan schreef u dat

'pessimisten voorspelden dat wij ons spoedig in dezelfde situatie zouden bevinden als de Russen in de jaren tachtig. Zij hadden ongelijk maar alleen over de datum'. Hoe slecht is de situatie in uw ogen?

"We worden op de proef gesteld. Maar het idee dat we Afghanistan met 30.000 extra militairen kunnen stabiliseren is ver gezocht. Het aantal troepen is niet het probleem. We zijn waarschijnlijk beter af met een beperkt aantal militairen. Afghanen zijn xenofobisch. Ze trappen buitenlandse troepen het land uit zodra ze te zichtbaar worden. We hebben doorgewoond te weinig aandacht voor het land, we leveren te weinig hulp en de wederopbouw faalt. Dat is al sinds de dag van de invasie het geval."

Een rapport van de Amerikaanse ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie concludeerde vorige maand dat de Afghaanse politiemacht volledig incompetent is ondanks de ruim één miljard dollar die in de opleiding is gepompt. Duizenden auto's en vrachtwagen zijn domweg zoek. Wie faalt er precies?

"(zucht lang) Politie is een westers concept. De politie in Mexico werkt niet eens. In Afghanistan zitten ze maar wat, slurpen thee, kijken een soap, doen een dutje en drinken nog wat meer thee. Als je ze genoeg smeergeld betaalt onderzoeken ze wellicht een misdaad. Politie is iets buitenaards voor de derde wereld. Ik heb geen idee waarom we dergelijke dingen doen."

De regering van president Hamid Karzai wordt in toenemende mate bekritiseerd om zijn besluiteloosheid, corruptie en passiviteit. Bent u teleurgesteld in de man die u als een vriend beschouwt?

"Men roept dat Karzai faalt, maar hij is het beste wat je momenteel kunt krijgen. Wat wil je van deze man? Hij is oprecht, zegt de juiste dingen en is zo pro-westers als je het krijgen kunt. Karzai is altijd een voorzichtig man geweest en niet erg besluitvaardig. Hij luistert goed en is taai. Als je van onbenul die niets beter te doen heeft dan ontbijten met Robert Kaplan opeens president wordt dan verander je als mens. Maar dat zijn beste tijd voorbij is vind ik niet."

De Britten in de 19de eeuw en de Russen in de 20ste eeuw werden uiteindelijk verslagen in Afghanistan. Wat maakt het verschil in de 21ste eeuw voor de alliantie?

"Het verschil is dat er niet een enorme troepenmacht in het land rondloopt. We zijn niet opdringerig. Daarnaast heeft het land een soevereine regering die afspraken maakt met lokale stamoudsten. Wij schrijven ze niet de wet voor. Najibullah was openlijk een Russische marionet. Hamid Karzai loopt duidelijk niet aan de riem van de NAVO of de Verenigde Staten."

We moeten onze ogen open houden voor een keerpunt, waar schuwde u. Een punt waar duide-

lijk wordt dat Bush, Karzai en de NAVO winnen of verliezen. Wat wilt u zien in Afghanistan?

"Waar ik naar zoek is aanwezigheid op het platteland en wederopbouw in de dorpen. Wat ik hoop te zien zijn mollahs die de taliban de toegang tot hun gehuchten versperren. Daar zal de strijd gewonnen worden."

De baas van de CIA verklaarde voor een senaatscommissie dat de regering van Karzai 'volledig onzichtbaar' was buiten de steden.

"Ik heb dit in Irak met eigen ogen gezien. Een luitenant-kolonel bezoekt een dorp dat er redelijk bij staat. Dorpsoudsten smeken om wat geld om wegen te herstellen. We praten over beperkte bedragen. Deze soldaat heeft het dorp geen cent te bieden. President Bush weet dat zijn plaats is de geschiedenis zal afhangen van dergelijke details: geld voor een dorpje om een weg op te knappen. Maar de bureaucratie reageert verlamd en komt niet over de brug. Op dorpsniveau gebeurt er geheel niets. De aandacht is gewoon te verspreid. Iedereen maakt zich nu zorgen over Irak. Het zal mij niet verbazen dat Afghanistan eerder uiteenvalt dan Irak als we niet opletten."

De recente honderden aanvallen op NAVO-troepen komen angstvallig overeen met het scenario dat talibanleider mollah Omar in 2001 na de val van Kaboel uiteenzette. Zij die de taliban hadden afgeschreven zaten er flink naast. Nu verwacht iedereen dat de komende winter hun strijd zal bekoelen.

"Ik vermoed dat je deze winter juist meer gevechten zult zien dan voorheen. De taliban zullen het offensief kiezen, de wil van de NAVO steeds vaker testen. Als de NAVO-strijdkrachten niet hard terugslaan zal dat de relatie met de Verenigde Staten ernstig schaden."

Waarom?

"Onlangs sprak ik een Amerikaanse generaal die serieuze problemen met de Duitsers had. 'Wie heeft ze nodig', zei hij. Duitsland krijgt krediet voor zijn aanwezigheid in een Afghaanse regio waar niemand nodig is. De Duitsers weten dat maar al te goed. Aan het front laten ze hun gezicht niet zien. Daar is het Amerikaanse leger zeer bitter over. Men veracht het spel dat bepaalde NAVO-ministers spelen. We hebben het niet over de Britten en de Canadezen. Daar vallen slachtoffers. De Nederlandse rol is dubieus. Maar de Duitsers... Ik blijf dit horen. De Duitsers willen een schouderklop maar zijn niet bereid ook maar iets te doen."

"Tijdens de NAVO-bijeenkomst in Riga kreeg ik het gevoel dat Europa prima kan leven met nog een vernedering van de Verenigde Staten, dit keer in Afghanistan. Wij doen wel weer aardig tegen Amerika als de democraten aan de macht zijn, lijkt de gedachte. Emotioneel is dat gedrag wel te verklaren maar het is niet rationeel en zeker niet in Europa's eigen belang."

Ik vrees de ondergang van Pakistan in de komende jaren. En we moeten ons zorgen maken over een steeds vijandiger en machtiger Rusland

> Als je *Soldiers of God* leest, dan krijg je toch het ongemakkelijke gevoel dat de huidige situatie sterk overeenkomt met de positie van de Russen in de jaren tachtig.

"We hebben opnieuw te maken met Pakistan. Het Pakistaanse leger en de veiligheidsdiensten eisen controle over Afghanistan in hun strijd met India. Het conflict tussen Pakistan en India speelt zich net zo hevig af in Afghanistan als in Kasjmir. Musharraf ziet Karzai het liefst falen. Hij wenst een coalitieregering waar bij de taliban in Kaboel de touwtjes in handen hebben. Dat ondermijnt India's invloed in Afghanistan. Als gevolg wordt Musharraf's Pakistan nog meer een bastion waar niemand om heen kan. Zijn doel is het Westen uit te putten, ons naar een nederlaag te leiden, waarna we hem in Afghanistan nog meer nodig hebben dan voorheen."

U bent ook van mening dat Pakistan veel meer kan doen in de strijd tegen Al Qaida en de taliban?
"Als je kenners vraagt waar Osama bin Laden zich schuilhoudt, dan roept iedereen Pakistan. Waarschijnlijk in Waziristan of Panjgur ten noordwesten van Peshawar. Pakistan speelt een dubbel spel. Het tipt ons over schuilplaatsen maar informeert tegelijkertijd diegene die zich schuilhoudt. Nogmaals, hoe slechter het gaat in Afghanistan, hoe meer je Musharraf eigenlijk wilt straffen, maar hoe meer je hem nodig lijkt te hebben."

Met kritiek op Musharraf bent u altijd voorzichtig geweest.
"Dat komt door de aard van Pakistan. Het is een potentieel Joegoslavië maar dan met atoomwapens. Musharraf is de verschrikkelijkste man om het land te leiden, op alle alternatieven na. Na hem komen de mannen met baarden."

Wat is een werkzame lange-termijnstrategie ten opzichte van Pakistan?
"Uitputting, onderdrukking. Niet veel meer dan we nu al doen maar wellicht met iets meer bureaucratische vaardigheid."

U hangt de pessimistische visie aan dat oorlogen geen uitzondering zijn en dat we barbaars gedrag kunnen onderdrukken maar niet uitroeien. Bush en Blair blijven de wereld voorhouden dat zij de strijd tegen tirannie zullen winnen.
"Militair beheersen wij het land, de zee en de lucht. Wij kunnen alleen uitgedaagd worden op het thuisfront. Daar draait terrorisme om. De oorlog tegen terrorisme is als de oorlog tegen drugs. Je onderdrukt het maar je zult het nooit winnen."

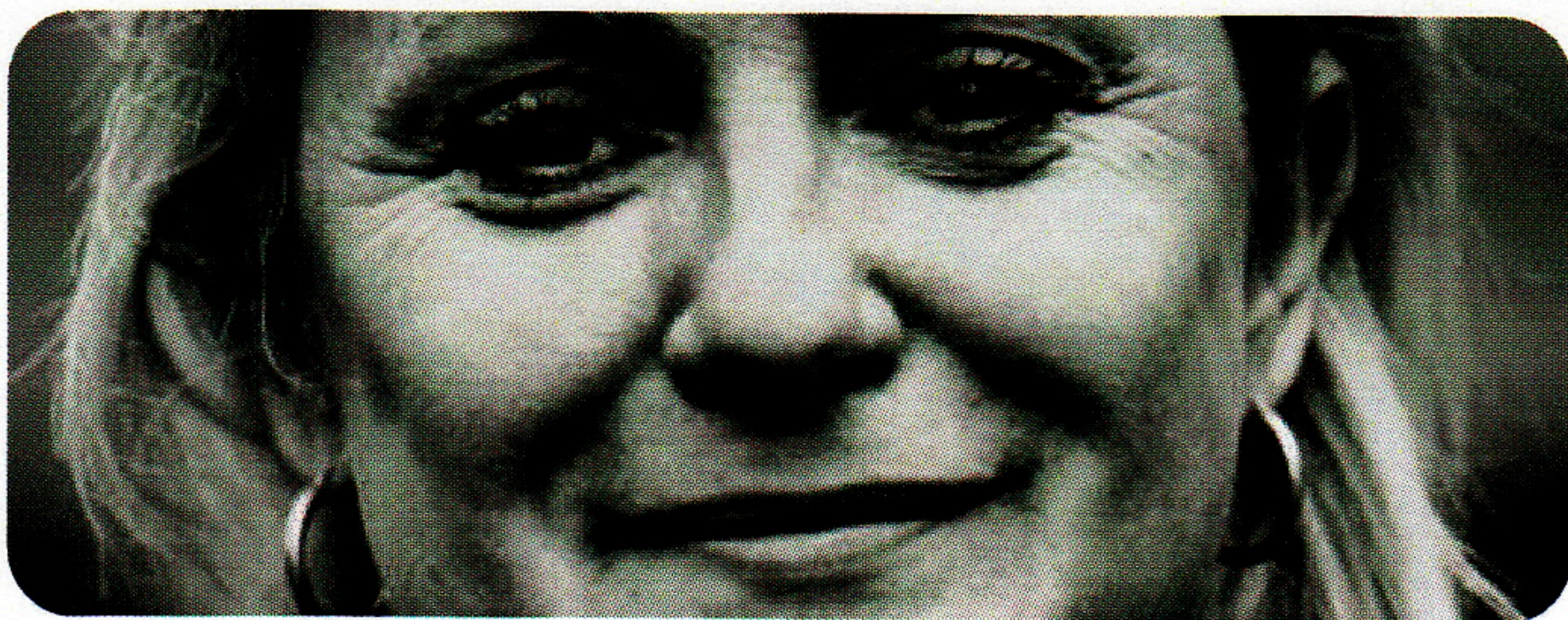
Amerikanen hebben te lang simpele geruststellende antwoorden gekregen op vragen waar eigenlijk geen simpele geruststellende antwoorden voor bestaan?
"Men neigt naar extremen. De neocons roepen dat het probleem ligt bij dictators zoals Moebarak in Egypte. Dat is waar, daar ligt een probleem. Maar verandering zal pijnlijk en langzaam zijn. De andere extreme positie is doodgewoon niets doen.
"Kijk, iedereen die voor de invasie in Irak was moet geweten hebben dat het uitein-

delijke resultaat, of het nu een verlicht dictator of democratie zou worden, tot een wederopstanding van de sjiïeten zou leiden, wat de nodige chaos mee zou brengen.
"De Midden-Oostdeskundige Bernard Lewis is van mening dat de regio uiteindelijk gefaald heeft omdat men daar niet vrij is. Maar als je hem vraagt wat vrijheid zal betekenen, dan belooft hij niet dat alles over vijf jaar koek en ei zal zijn. Nee, het zal vies en bloederig zijn. Egypte zal wellicht een vrijer regime krijgen maar de leiders zullen ons naar alle waarschijnlijkheid niet bekoren. Er is jammer genoeg geen andere weg vooruit. Het is de enige manier om de Arabische wereld op hun interne problemen te laten concentreren. Lewis mag wellicht extreem klinken maar ik denk dat hij zeer realistisch is."

In *Warrior Politics* schreef u: 'Amerikaanse soldaten zijn uitstekend voorbereid op het doden van andere soldaten. Jammer genoeg zijn onze toekomstige vijanden geen soldaten maar primitieve krijgers, gewend aan geweld en ongeïnteresseerd in civiele orde.' Hoe gaan we daar de strijd mee aan?
"We moeten het rendement van onze strijdkrachten verhogen. Al Qaida richtte op 9/11 met een paar honderdduizend dollar voor miljarden schade aan. Wat voor rendement krijgen wij uit een B-2-bommenwerper die een miljard dollar kost? Het helpt onze onderhandelingspositie met Iran en Noord-Korea een beetje. Sinds 2002 bezoek ik Amerikaanse legereenheden gestationeerd over de wereld. Naast Afghanistan en Irak volgde ik mariniers in Mali en Niger en speciale eenheden in de Filipijnen en Kenia. Met dergelijke kleine ondersteunende missies in de uithoeken van de wereld halen we een prima rendement. We ondersteunen regeringen van landen die eigenlijk nog geen land zijn. Dergelijke operaties bieden een beter rendement dan een F-22-straaljager."

Uw reizen brengen u naar de breuklijnen op aarde en u waarschuwt dat we het ergste nog niet gezien hebben. Welke nachtmerries staan de wereld nog te wachten?
"Irak en Afghanistan liggen voor de hand. We waren op het ergste voorbereid tijdens de invasie van Irak en kregen het beste resultaat. Vervolgens waren we op het beste voorbereid tijdens de bezetting en kregen het slechtste resultaat. Het slechtste scenario voor 2007 is de volledige ineenstorting van beide landen. Daar moeten we ons op voorbereiden om het ergste te voorkomen.
"Ik vrees de ondergang van Pakistan in de komende jaren. Het land is te verdeeld in fracties en sektes voor de komst van een Ayatollah Khomeini. Maar met elke religieuze regering in Islamabad valt het land vrijwel zeker uiteen en lonkt een burgeroorlog. We moeten ons zorgen maken over een steeds vijandiger en machtiger Rusland, dat zijn invloed over de Kaukasus en Centraal-Azië zal laten gelden. Ik heb ook een slecht gevoel over Egypte.
"Uiteindelijk moeten we ons zorgen maken over de volgende aanslag op Amerikaanse bodem. (sarcastisch) Als je denkt dat wij slecht voorbereid waren op de bezetting van Irak, bedenk dan maar eens hoe het departement voor Homeland Security er bij zal staan de ochtend na die aanslag."

DE BINNENSPIEGEL VAN LEEN DEMARÉ

Leen Demaré werkte jarenlang voor Donna. Ze maakte de overstap naar concurrent 4FM, waarvoor ze vanaf maandagochtend het nieuwe lifestyleprogramma *La vie en rose* zal presenteren.

Wat is uw huidige gemoedstoestand?

"Ik ben lichtjes geëxciteerd vanwege het nieuwe begin."

Wie zijn uw helden?

"Wetenschappers zoals Peter Piot, de directeur van UNAIDS. Dat is echt iemand die zich bezighoudt met de verbetering van de wereld. Ik bewonder mensen die in het labo door microscopen naar ziektes kijken en zich afvragen hoe ze die uit de wereld kunnen helpen."

Aan wie ergert u zich?

"Ik kan niet tegen mensen die voortdurend non-verhalen over zichzelf vertellen: avonturen en wetenswaardigheden die totaal oninteressant zijn."

Lijkt u het meest op uw vader of uw moeder?

"Geen idee. Ik lijk het meest op mijn grootmoeder, dat is ook zo'n slordige."

Wat is uw grootste angst?

"Ik moet bijna overgeven als ik me inbeeld dat mijn dochter iets overkomt."

Wat is uw favoriete dag-droom?

"Samen met Tony Soprano op het terras van Satriale's zitten."

Wat is uw favoriete voorwerp?

"Mijn keukenmes."

Bidt u soms?

"Nee, maar als ik in de Brusselse Nieuwstraat de Finisterraerk passeer, ga ik wel altijd een kaarsje branden. De rust van kerken en kapellen bevalt me zeer. Die heb ik af en toe nodig, dat is net zoals het toilet bezoeken op feestjes."

Vindt u zichzelf aantrekkelijk?

"Ja."

Waar schaamt u zich voor?

"Ik moet bekennen dat ik af en toe, naar het schijnt, lichtjes snurk."

Bent u monogaam?

"In principe wel."

Wanneer hebt u voor het laatst gehuild?

"Iets langer dan een jaar geleden, toen mijn moeder ziek was."

Als u iets aan uzelf zou kunnen veranderen, wat zou dat dan zijn?

"Ik wou dat ik een karakter had waarmee ik iets gemakkelijker confrontaties kon aangaan."

Wie is of was uw grootste liefde?

"Mijn eerste echte lief."

Van wie hebt u het meest geleerd?

"Van mijn zestienjarige dochter. Ze reageert volkomen onbevangen tegenover mij, en dat is confronterend. Alleen van haar kan ik dat aanvaarden."

Welke eigenschap waardeert u het meest in een man?

"Vriendelijkheid."

En in een vrouw?

"Ook vriendelijkheid. Ik heb graag vriendelijke mensen."

Wat is uw grootste mislukking?

"Het verlies van kostbare familie-stukken. Die heb ik gewoon ergens laten liggen uit slordigheid."

Waarop bent u het meest trots?

"Op mijn dochter en mijn geestige relatie met haar. Ik amuseer me te pletter met haar."

Welk leed hebt u anderen berokkend?

"Le-de-ve-de."

Waar zou u het liefst wonen?

"Op een klif boven een wilde zee, zoals in Brighton. Als ik niet kan slapen, beeld ik me soms in dat ik op zo'n plek lig."

ZAK

